

INFORMATIEVE NOTA

van: het secretariaat

aan: de Conventie

Betreft: Synthese van de werkzaamheden van de Contactgroep regio's en plaatselijke gemeenschappen

1. Op 30 januari 2003 hebben bijna honderd deelnemers die het Comité van de Regio's, de Europese organisaties van de regionale en lokale overheden ¹, zowel algemene als sectoriële, het Congres van regionale en lokale overheden van de Raad van Europa, evenals de afzonderlijke regio's en steden vertegenwoordigen, onder het voorzitterschap van de heer Jean-Luc Dehaene, vice-voorzitter van de Conventie, deelgenomen aan de vergadering van de Contactgroep regio's en plaatselijke gemeenschappen. Doel van de vergadering was de stand op te maken van de werkzaamheden van de Conventie en om de plenaire zitting van 7 februari voor te bereiden die als thema heeft "Regionale en lokale dimensie in Europa". Tijdens deze vergadering hebben de deelnemers kennis kunnen nemen van het door het Praesidium aan de Conventieleden voorgelegde document (CONV 518/03) en hun standpunten en verwachtingen ten aanzien van de Conventie kunnen uiteenzetten.
2. Alle deelnemers hebben blijk gegeven van grote belangstelling voor de nota van het Praesidium en hebben de wens geuit dat de Conventie positief op de in de nota gestelde vragen reageert. Zo steunden de leden van de groep unaniem de in de nota van het Praesidium geboden mogelijkheid om in de eerste artikelen van de Grondwet te verwijzen naar de regionale en lokale overheden (zie punt 1 van de nota). Dit was ook het geval voor de gedachtegang betreffende de raadpleging van en het partnerschap met de territoriale overheden (zie punt 2 van de nota).

¹ Vergadering van de regio's van Europa (ARE), Werkgemeenschap van Europese grensgebieden (WEG), Vereniging van ultraperifere gebieden (ARUP), Europese vereniging van verkozenen uit berggebieden (AEEM), Congres van lokale en regionale overheden in Europa (CLRAE), Raad der Europese Gemeenten en Regio's (REGR), Conferentie van de Perifere Kustregio's van Europa (CRPM), EUROCITES, Coördinatie van de regio's met wetgevende bevoegdheid (REGLEG).

3. Voorts stemden de deelnemers ermee in te verzoeken dat:
- a) de beginselen van de democratie en de vrijheid van bestuur van de lokale autoriteiten, zoals vastgelegd in het Europees Handvest inzake lokale autonomie van de Raad van Europa, tot de fundamentele waarden van de Unie worden gerekend,
 - b) de territoriale samenhang tot de doelstellingen van de Unie behoort,
 - c) de Unie de diensten van algemeen belang steunt, waarbij eraan wordt herinnerd dat veel van deze diensten door de regionale en de lokale overheden worden verleend.
4. De vertegenwoordigers van het Comité van de regio's, waarnemers bij de Conventie, memooreerden hun recente bijdragen aan de Conventie ¹. Naast hun steun voor de voorstellen die binnen de contactgroep zijn gedaan, hebben zij de wens geuit dat het Comité de status krijgt van een instelling van de Unie, dat het Comité het recht krijgt zich tot het Hof te wenden in het kader van de door de Conventie voorgestelde procedure, voor wat betreft de subsidiariteit en ter waarborging van zijn prerogatieven. Ook wensten zij dat het mandaat van de leden van het Comité van 4 naar 5 jaar wordt gebracht en dat de instellingen aangeven waarom zij de adviezen van het Comité niet hebben kunnen opvolgen.
6. De debatten hadden voorts in het bijzonder betrekking op:
- a) de regio's aan de binnengrenzen van de Unie: gevraagd werd om deze regio's te laten beschikken over een juridisch instrument dat de grensoverschrijdende samenwerking bevordert;
 - b) het Europees Handvest inzake lokale autonomie van de Raad van Europa: men vond dat de Unie in een later stadium zou kunnen toetreden tot dit handvest dat reeds door alle kandidaat-lidstaten en door bijna alle lidstaten is geratificeerd (ratificatieproces loopt in de laatste twee), zodra de Unie de door de Conventie verlangde rechtspersoonlijkheid heeft verkregen.

¹ Documenten CONV 494/03 en 520/03.

7. Tot slot werd diepgaand van gedachten gewisseld over het recht van beroep van de regio's met wetgevende bevoegdheid. Deze regio's drongen erop aan dit punt niet over te laten aan de ontwikkeling van jurisprudentie en vonden het voorstel ¹ in punt 8 van de resolutie van het Europees Parlement van 14 januari niet voldoende.
8. Vice-voorzitter Dehaene sloot de debatten af met het voorstel om, naast de nota van het Praesidium (CONV 518/03), een samenvatting van de vergadering, tezamen met een overzicht (door de verenigingen opgesteld) van de verschillende voorstellen die thans bestaan, ter informatie voor te leggen aan de leden van de Conventie.

¹ "verzoekt de Conventie ervoor te zorgen dat regio's en andere territoriale eenheden - in het licht van het subsidiariteitsbeginsel en indien hun prerogatieven rechtstreeks door een communautair besluit zijn aangetast - hun rechten onder het gezag van de betrokken lidstaat voor het Hof van Justitie kunnen verdedigen overeenkomstig de constitutionele of nationale wetgeving van die lidstaat".

Werkdocument van de Europese verenigingen van lokale en regionale autoriteiten¹ –

Ter attentie van de leden van de Europese Conventie
Plenaire vergadering van 7 februari over de lokale en regionale dimensie van de Unie

**HET IN AANMERKING NEMEN VAN DE ROL VAN DE LOKALE EN REGIONALE ACTOREN IN HET
CONSTITUTIONEEL VERDRAG**

Overzicht van de voorstellen van de associaties van lokale en regionale overheden, van het Europees Parlement, van de Europese Commissie en van het Comité van de Regio's, zoals gepresenteerd tijdens de vergadering van de Contactgroep "Regionale en lokale autoriteiten", voorgezeten door de heer Dehaene, van 30 januari 2003

Platform van Verenigingen :

ARE: vergadering van de regio's van Europa

WEG: Werkgemeenschap van Europese grensgebieden

CLRAE: Congres van lokale en regionale overheden in Europa

REGR: Raad der Europese Gemeenten en Regio's

CRPM: Conferentie van de Perifere Kustregio's van Europa

EUROCITES - netwerk van de grote Europese steden

en:

REGLEG: Coördinatie van de regio's met wetgevende bevoegdheid.

¹ Dit overzicht is opgesteld door de Conferentie van de perifere kustregio's van Europa.

1. Eerbiediging van de nationale, regionale en lokale identiteit

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING ¹	PLAATS IN HET VERDRAG ²
Platform van verenigingen	"de Unie draagt bij aan de instandhouding en de ontwikkeling van deze gemeenschappelijke waarden, met inachtneming van de verscheidenheid van de culturen en tradities van de volkeren van Europa, alsmede van de nationale identiteit van de lidstaten en van de staatsinrichting op nationaal, regionaal en lokaal niveau" <i>"De Unie handelt met eerbiediging van de nationale identiteit van de lidstaten, hun nationale organisatie en de autonomie van hun regio's en gemeenten"</i>	Preambule Artikel 6
Europees Parlement	<i>"De Unie eerbiedigt de nationale identiteit van haar lidstaten, hun interne structuur en de autonomie van de regio's en gemeenten"</i>	Artikel 6, lid 3
Europese Commissie	In het Verdrag moet staan dat bij de integratie <i>"rekening moet worden gehouden met de diversiteit van de nationale, regionale en lokale identiteit"</i>	Niet gepreciseerd
Comité van de Regio's	<i>"De Unie handelt met eerbiediging van de nationale indentiteit van de lidstaten van de Unie, inclusief (al naargelang de nationale bestuursorganisatie) de regio's en lokale overheden hiervan"</i>	Artikel 6

¹ Uittreksels uit onderstaande documenten:

- Tekst van het platform van vier organisaties die de regionale en lokale overheden vertegenwoordigen (WEG, REGR, CRPM, EUROCITIES) voor de leden van de Conventie. Met het oog op de plenaire vergadering van 7 februari 2003 over de rol van de regionale en lokale overheden in de Europese Unie
- "Donner une valeur constitutionnelle au rôle des autorités locales et régionales dans l'Union européenne". Werkdocument van de Europese organisaties van lokale en regionale overheden (ARE, WEG, REGR, CRPM, EUROCITIES), 23 oktober 2002
- Resolutie van het Europees Parlement over de rol van de regionale en lokale overheden bij de Europese opbouw (2002/2141(INI))
- Mededeling van de Europese Commissie over de institutionele structuur "Vrede, vrijheid en solidariteit voor de Europese Unie" (COM (2002)728def)
- Advies van het Comité van de Regio's van 21 november 2002 over "De rol van de regionale en lokale overheden in de Europese integratie » (CvdR 237/2002 def)
- Bijdrage van de zes waarnemers bij de Conventie "Het Comité van de Regio's en de toekomst van de Europese Unie" CONV 494/03 CONTRIB 197, 17 januari 2003
- Haalbaarheidsstudie, werkdocument "PENELOPE": "Bijdrage aan een voorontwerp van grondwet van de Europese Unie", opgesteld door een werkgroep van de Europese Commissie, onder leiding van F. Lamoureux, op verzoek van voorzitter Prodi en in overleg met de Commissieleden Barnier en Vitorino, 4 december 2002

² Verwijzing naar de nummering van het ontwerp-verdrag van het Praesidium.

Coördinatie van de regio's met wetgevende bevoegdheid	<p>- <i>"de Unie draagt bij aan de instandhouding en de ontwikkeling van deze gemeenschappelijke waarden, met inachtneming van de verscheidenheid van de culturen en tradities van de volkeren van Europa, alsmede van de nationale identiteit van de lidstaten en van hun staatsinrichting op nationaal, regionaal en lokaal niveau"</i></p> <p>- <i>Voorts moet het Verdrag een artikel bevatten waarin staat dat de Gemeenschap rekening houdt met de interne regels van de lidstaten inzake de verdeling van de bevoegdheden, zonder deze regels ter discussie te stellen.</i></p> <p>- <i>De eerbiediging van de nationale identiteit van haar lidstaten, zoals verwoord in lid 3 van artikel 6 van het VEU, moet ook betrekking hebben op hun respectieve nationale structuur, in het bijzonder de interne verdeling van de bevoegdheden, hun verdeling in regio's en hun lokale uitvoerende instanties.</i></p>	
--	--	--

2. Het subsidiariteitsbeginsel als verband tussen de communautaire, nationale, regionale en lokale niveaus

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING	PLAATS IN HET VERDRAG
Platform van verenigingen	<i>"De Unie treedt, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, slechts op indien en voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende kunnen worden verwezenlijkt door de lidstaten en, overeenkomstig de nationale grondwettelijke bepalingen, regionale en lokale autoriteiten ..."</i>	Artikel 5
Europees Parlement	<i>"De Unie treedt, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, slechts op indien en voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende kunnen worden verwezenlijkt door de lidstaten of door de lokale en regionale autoriteiten, op basis van de hun door de wetgeving van de lidstaat in kwestie verleende bevoegdheden"</i> Artikel 5 zou een mechanisme moeten bevatten voor toezicht op de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel.	Artikel 5, tweede alinea
Comité van de Regio's	<i>"De Unie treedt, overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel, slechts op indien en voorzover de doelstellingen van het overwogen optreden niet voldoende kunnen worden verwezenlijkt door de lidstaten of hun territoriale gemeenschappen, overeenkomstig de hun door elke lidstaat verleende bevoegdheden. De Gemeenschap zal met de binnenlandse voorschriften en bestuursorganisatie van de lidstaten met betrekking tot de</i>	Artikel 5

	<i>verdeling van bevoegdheden rekening houden en deze eerbiedigen"</i>	
Coördinatie van de regio's met wetgevende bevoegdheid	<i>Indien de nationale parlementen deelnemen aan het ex-ante-mechanisme voor de evaluatie van het subsidiariteits- en het evenredigheidsbeginsel, moet deze deelname tot de regionale parlementen worden uitgebreid voor zaken die onder hun bevoegdheden vallen en met eerbiediging van de interne regels van de lidstaten.</i>	

3. Erkenning van de beginselen democratie en lokale autonomie als fundamentele waarden van de Unie

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING	PLAATS IN HET VERDRAG
Platform van verenigingen	<i>"De Europese Unie eerbiedigt de rechten die zijn verbonden aan de lokale autonomie, zoals gewaarborgd in het Europese Handvest inzake lokale autonomie van de Raad van Europa van 1985."</i>	Artikel 6
Europees Parlement	Schaart zich achter het verzoek om in het nieuwe institutionele kader van de Europese Unie het Handvest inzake lokale autonomie op te nemen als onderdeel van het acquis communautaire.	Niet gepreciseerd
Comité van de Regio's	<i>"De Unie dient het beginsel van regionale autonomie alsmede de rechten inzake lokale autonomie te eerbiedigen, zoals vastgelegd in het Handvest inzake Lokale Autonomie van de Raad van Europa uit 1985". In lid 3 moet worden verwezen naar het Handvest van de grondrechten en de bepalingen moeten in het Verdrag worden geïntegreerd.</i>	Artikel 6

4. De verwijzingen naar partnerschap en raadpleging vooraf van de regionale en lokale overheden door de Commissie

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING	PLAATS IN HET VERDRAG
Platform van verenigingen	<i>"De Europese democratie werkt op alle niveaus van democratisch verkozen vertegenwoordigers: Europees, nationaal, regionaal en lokaal, en zo dicht mogelijk bij de burgers. In het kader van de opstelling van wetgevingsvoorstellen, beleid of acties die een significant effect kunnen hebben op de regionale en lokale gemeenschappen, raadpleegt de Unie de belanghebbende partijen in een vroeg stadium."</i> <i>"De Unie erkent dat een actief partnerschap tussen alle overheidsniveaus, met inbegrip van de regionale en lokale overheden, noodzakelijk is voor de ontwikkeling, uitvoering en efficiënte bekendmaking van de Europese wetgeving en het Europese beleid."</i>	Hoofdstuk over het democratisch leven van de Unie
Europees Parlement	toevoegen <i>"verricht de Commissie haar werkzaamheden in een geest van wederzijds partnerschap met de lidstaten en hun lokale en regionale organen"</i> Verzoekt de Commissie om bij de voorbereiding van wetgevingsbesluiten en het uitwerken van communautaire beleidsmaatregelen een volledig en voortdurend beroep te doen op de mensen die ze moeten uitvoeren, waarbij het nationale kader bepaalt op welke wijze de lokale en regionale overheden bij deze voorbereidende werkzaamheden worden betrokken.	Artikel 211 Niet gepreciseerd
Europese Commissie	<i>"In het toekomstige constitutionele verdrag zouden – met inachtneming van de grondwettelijke stelsels van de lidstaten – ten aanzien van de voorbereiding en formulering van wetgevende initiatieven en beleid de algemene beginselen van raadpleging van de belanghebbende partijen, nationale overheden en regionale en lokale autoriteiten, neergelegd kunnen worden. Voor zover van toepassing dient tijdens de ontwikkeling en de uitvoering van beleid meer aandacht te worden besteed aan de verschillen tussen lokale situaties, bijvoorbeeld in de vorm van door de Commissie, de lidstaten en de regio's of lokale overheden gesloten tripartiete overeenkomsten voor de toepassing van bepaalde onderdelen van de communautaire wetgeving, met inachtneming van de grondwettelijke stelsels van de lidstaten."</i>	Niet gepreciseerd
Comité van de Regio's	In artikel 6 de beginselen raadpleging en partnerschap toevoegen. In artikel 211 <i>"De Commissie dient haar werkzaamheden uit te voeren in een geest van partnerschap met de lidstaten en met de gekozen regionale en lokale overheden of de hen vertegenwoordigende organen, onder eerbiediging van de beginselen van goed bestuur, met name het beginsel van raadpleging."</i>	Artikel 6 Artikel 211

PENELOPE	<i>"Bij de uitvoering van al haar acties voldoet de Unie aan de eisen van transparantie, goed bestuur en decentralisatie."</i>	Artikel 10
	Tevens in artikel 88 opnemen: <i>"Teneinde evenredigheid, samenhang en transparantie van het beleid van de Unie te waarborgen, raadpleegt de Commissie uitvoerig de belanghebbende partijen."</i>	Artikel 88

5. Vermelding van territoriale cohesie als een van de doelstellingen van de Europese Unie

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING	PLAATS IN HET VERDRAG
Platform van verenigingen	<i>"De Europese Unie heeft tot taak de betrekkingen tussen de lidstaten en tussen de volkeren van de lidstaten samenhangend en solidair te organiseren om economische, sociale en territoriale samenhang van de hele Europese ruimte te verzekeren."</i> <i>"De Unie bevordert en steunt de trans-Europese (grensoverschrijdende, transnationale en interregionale) samenwerking, inclusief jumelage en uitwisseling van ervaringen, als Europese taak en politiek doel."</i> <i>"De Unie moet meer diepgang geven aan een project waarin haar burgers zich herkennen en dat hen welvaart en solidariteit en een bepaalde levenskwaliteit brengt, die berust op milieubescherming, kwalitatief hoogstaande diensten van algemeen nut voor iedereen en een hoog niveau van sociale bescherming."</i>	Artikel 2
Europees Parlement	In artikel 2 de doelstelling "territoriale cohesie" toevoegen. In artikel 158 toevoegen: <i>"De lidstaten verplichten zich ertoe de grensoverschrijdende samenwerking aan haar binnen- en buitengrenzen te bevorderen, het daarvoor noodzakelijke wettelijke kader te creëren en het statuut van de grensoverschrijdende samenwerking in praktijk te brengen"</i> Artikel 299, lid 2, betreffende de ultraperifere regio's, handhaven.	Artikel 2 Artikel 158, derde alinea Artikel 299, lid 2
Europese Commissie	<i>"De solidariteit komt tot uiting tussen landen en regio's van Europa"</i>	Niet gepreciseerd

PENELOPE	<i>"De Unie streeft ernaar het Europese maatschappijmodel te bevorderen door een duurzame ontwikkeling van de economische en sociale activiteiten, een ontplooiing van de culturen van de lidstaten, een hoog niveau van milieubescherming, alsmede solidariteit tussen al haar, zowel centrale als perifere als insulaire, regio's tot stand te brengen."</i>	Artikel 2
-----------------	--	-----------

6. De verwijzing naar het gemeenschappelijk beleid in het constitutionele deel van het Verdrag

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING	PLAATS IN HET VERDRAG
Platform van verenigingen	<i>"De Unie verbindt zich ertoe het Europese beleid ten dienste te stellen van de in het Europees project gestelde taken. Zij ziet erop toe dat door de uitvoering ervan zowel wordt bijgedragen tot de ontwikkeling van een welvarende economie, als tot een sterkere solidariteit, welke noodzakelijk is om de cohesie van de samenleving en van de Europese ruimte te waarborgen."</i>	In titel V "De uitvoering van het optreden van de Unie"
Europese Commissie	<i>Een zekere behoedzaamheid is ook vereist met betrekking tot de wijze waarop het gemeenschappelijk beleid in het toekomstige constitutionele verdrag uiteengezet wordt. Afgezien van een algemene bepaling inzake de doelstellingen, wordt het gemeenschappelijk beleid niet in het aan de constitutionele structuur gewijde gedeelte van het aan de Conventie voorgelegde voorontwerp van het constitutionele verdrag beschreven, maar slechts in het tweede gedeelte. Deze indeling doet niets af aan het feit dat alle onderdelen van het toekomstige constitutionele verdrag onder het primaire recht van de Unie vallen.</i>	Niet gepreciseerd

7. De rol van het Comité van de Regio's

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING	PLAATS IN HET VERDRAG
Platform van verenigingen	<i>"Het Hof van Justitie kan bovendien uitspraak doen over door het Comité van de Regio's ingediende beroepen tot nietigverklaring van besluiten die inbreuk kunnen maken op het subsidiariteitsbeginsel."</i>	
Europees Parlement	In artikel 230 van het EG-Verdrag toevoegen: <i>"Het Hof van Justitie kan bovendien uitspraak doen over door het Comité van de Regio's ingediende beroepen tot nietigverklaring van besluiten die inbreuk kunnen maken op het subsidiariteitsbeginsel of om zijn prerogatieven te beschermen."</i> In artikel 265 van het EG-Verdrag toevoegen: <i>"De Raad en de Commissie hechten op gezette tijden hun goedkeuring aan een met redenen omkleed verslag over de maatregelen die ten gevolge op adviezen van het Comité van de Regio's zijn genomen."</i>	Artikel 230 Artikel 265
Europese Commissie	<i>Er dient meer " rekening te worden gehouden met de andere taken die uitgevoerd worden door de organen van de Unie, met name het Comité van de Regio's".</i>	Niet gepreciseerd

Comité van de Regio's	In artikel 7 aan de lijst van instellingen toevoegen: <i>"Comité van de Regio's".</i> In het vijfde deel een afdeling <i>"Het Comité van de Regio's"</i> toevoegen. In artikel 230 toevoegen: <i>"Het Hof is bevoegd uitspraak te doen inzake elk door een lidstaat, een regio of lokale autoriteit van een lidstaat op grond van haar wetgevende bevoegdheden of het Comité van de Regio's ingesteld beroep wegens schending van het subsidiariteitsbeginsel. Het Hof van Justitie is onder dezelfde voorwaarden bevoegd uitspraak te doen inzake elk door het Europees Parlement, de Rekenkamer, de ECB en het Comité van de Regio's ingesteld beroep dat op de vrijwaring van hun prerogatieven is gericht."</i>	Artikel 7 5e deel, "De instellingen" Artikel 230
Aanvullend advies van ARE-Reg/Leg-CALRE	Aan het eind van artikel 230, lid 2, toevoegen: <i>"Te dien einde is het Hof bevoegd uitspraak te doen inzake elk door een lidstaat, de Raad, de Commissie of de regio's, in het kader van de hun bij de grondwet van de lidstaten toegekende bevoegdheden en rechten, ingesteld beroep wegens onbevoegdheid, schending van wezenlijke vormvoorschriften, schending van dit Verdrag of van enige uitvoeringsregeling daarvan, dan wel wegens misbruik van bevoegdheid."</i>	Artikel 230

8. Loyale samenwerking

INSTELLING / ORGANISATIE	VOORGESTELDE FORMULERING	PLAATS IN HET VERDRAG
Platform van verenigingen	<i>"De lidstaten en de lokale en regionale overheden treffen alle algemene of bijzondere maatregelen welke geschikt zijn om de nakoming van de uit het Verdrag of uit handelingen van de instellingen van de Unie voortvloeiende verplichtingen te verzekeren. De lidstaten vergemakkelijken de vervulling van haar taak, in samenwerking met hun lokale en regionale gemeenschappen."</i>	Artikel 10
Europees Parlement	<i>"De lidstaten en hun lokale en regionale gemeenschappen treffen, indien de constitutionele bepalingen daarin voorzien, in het kader van hun respectieve bevoegdheden alle passende algemene of bijzondere maatregelen om de nakoming van de uit dit Verdrag of uit handelingen van de instellingen der Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen te waarborgen".</i> Het nieuwe artikel 10 bis toevoegen: <i>"Op de door de nationale wetgevingen geregelde gebieden nemen de regionale en lokale overheden van de lidstaten deel aan de verwezenlijking van de doelstellingen en de versterking van het optreden van de Unie."</i>	Artikel 10, eerste alinea Artikel 10 bis

Comité van de Regio's	<p><i>"De lidstaten en hun territoriale gemeenschappen treffen in het kader van de hen verleende bevoegdheden alle algemene of bijzondere maatregelen om de nakoming van de uit dit Verdrag of uit handelingen van de instellingen der Gemeenschap voortvloeiende verplichtingen te verzekeren."</i></p> <p><i>"In verband hiermee dienen alle wetsvoorstellen een raming te bevatten van de consequenties die zij in financieel en organisatorisch opzicht voor de uitvoerende organen zullen hebben"</i></p>	Artikel 10
PENELOPE	<p>Artikel 4 betreffende de betrekkingen tussen de Unie en de lidstaten:</p> <p><i>"2. De Unie handelt, met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel, loyaal jegens de lidstaten en houdt hun identiteit alsook hun nationale en regionale verscheidenheid in stand. Zij eerbiedigt de grondwettelijke organisatie van de lidstaten, mede in de betrekkingen met hun territoriale gemeenschappen."</i></p>	Artikel 4